

1. Referentie

Referentie	Scheerder, J., Taks, M., Vanreusel, B. & Renson, R. (2002). <i>30 jaar breedtesport in Vlaanderen: participatie en beleid. Trends 1969-1999 (Sport & Maatschappij)</i> . Gent: Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding.
Taal	Nederlands
ISBN	90-70870-51-7
Publicatievorm	Boek

2. Abstract

Het onderzoek is een tijdtrendanalyse van de actieve sportbeoefening in Vlaanderen tussen 1969 en 1999. In deze studie worden de verschuivingen die zich in deze periode hebben voorgedaan op het vlak van de sportdeelname bij jongeren en volwassenen onderzocht. Parallel daaraan wordt ook een sociaal-historisch overzicht van het Vlaamse sportbeleid gegeven en worden een aantal beleidsdimensies aan het empirisch materiaal getoetst. De sterkte van de analyse is gelegen in het feit dat de sportparticipatiegegevens over de vier verschillende tijdsmomenten een optimale onderlinge vergelijking toelaten. Bovendien valt de periode van de trendanalyse samen met de periode waarin in Vlaanderen een actief sportbeleid vorm kreeg. Het onderzoek betreft zowel jongeren als volwassenen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Vrije tijd
Trefwoord(en)	Sport, sportbeleid, sportbeoefening, sportparticipatie

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Jeroen Scheerder, Marijke Taks, Bart Vanreusel & Roland Renson I.s.m. het studiecentrum voor Fysieke Ontwikkeling Onderzoekseenheid Sociaal-Culturele Kinesiologie (SOCK) Faculteit Bewegings- e Revalidatiewetenschappen K.U.Leuven Tervuursevest 101 3001 Heverlee Tel: 016/ 32 90 02 Fax: 016/ 32 91 96 http://www.faber.kuleuven.ac.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Men gaat op zoek naar trends in: De actieve sportparticipatie door 13-tot en met 18-jarige jongens en meisjes in Vlaanderen (sportintensiteit, sportorganisatorische context, sporttakvoorkeur, sportbeoefening kind versus sportbeoefening ouders, sociale achtergrond van de sportintensiteit, sociale gelaagdheid van de sportvoorkeur) in 1969, 1989 en 1999.
-----------------	--

	De actieve sportparticipatie bij mannen en vrouwen in Vlaanderen (sportdeelname, sportdiversiteit, sporttakvoorkeur, organisatievorm van de sportbeoefening, sociale gelaagdheid van de algemene sportdeelname, sociale gelaagdheid van de sportdiversiteit, sociale gelaagdheid van de sportvoorkeur) in 1969, 1979, 1989 en 1999. Het actieve sportbeleid in Vlaanderen in historisch perspectief. En men onderzoekt de relatie tussen sportparticipatie en beleid: Spreidingsbeleid en publieksbereik: sportparticipatie versus sportbeleid.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek, schriftelijk en mondelinge vragenlijst en controle-interviews
Onderzochte groep	In 1969 werden 16173 jongens en 4636 meisjes bevraagd, in 1989 werden er 872 jongens en 897 meisjes bevraagd en in 1999 werden er 1036 jongens en 1140 meisjes bevraagd. Het gaat om jongens en meisjes tussen 13 en 18 jaar in het secundair onderwijs in Vlaanderen. In 1969 werden er 3806 mannen en 3775 vrouwen bevraagd, in 1979 werden 9698 mannen bevraagd en 9698 vrouwen, in 1989 werden 4312 mannen en 4312 vrouwen bevraagd en in 1999 werden 5178 mannen en 5178 vrouwen bevraagd. Het gaat om gehuwde, samenwonende of gescheiden mannen en vrouwen die ofwel een zoon hebben in het eerste jaar van het secundair onderwijs, ofwel een dochter tussen zes en achttien jaar, ofwel een zoon of een dochter tussen zes en achttien jaar. De gemiddelde leeftijd van deze volwassenen is 41,5 jaar. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen jongeren en volwassenen en tussen jongens en meisjes.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Jongeren	Bij de dertien- tot en met achttienjarige jongeren in Vlaanderen zet de trend tot een steeds minder sportactieve levensstijl zich steeds meer door. Zeker bij de schoolverlaters is de ontwikkeling meer dan verontrustend.
Volwassenen	Bij de volwassenen is de actieve sportbeoefening bij aanvang van de 21 ^{ste} eeuw populairder dan ooit. Nooit tevoren namen zoveel dertigplussers actief deel aan sport. Bovendien hebben dertig jaar actief sportbeleid in Vlaanderen er toe geleid dat mannen en vrouwen thans in vergelijkbare mate participeren in sport.
Beleid	Dertig jaar actief sportbeleid in Vlaanderen hebben ertoe geleid dat de overheid geëvolueerd is van een sterke democratische sensibilisator van actief sportgedrag naar een sterke doelgroepgeoriënteerde remedieerder van dat gedrag, en van een sterke stimulator van actief sportgedrag naar een sterke decretale regularisator van dat gedrag.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Scheerder, J., Dehaese, J. & Vanreusel, B. (2003). *Jeugdsport in cijfers. De sportdeelname van jongeren in Vlaanderen in 2000 tabellen en grafieken*. Tielt: Lannoo. (cd-rom Lannoo, 051-42.42.11.)

Scheerder, J. & Vanreusel, B. (2002). *Actieve sportbeoefening in Vlaanderen. Technisch verslag van de SBV'99 met enkele cijferreeksen*. Leuven: Acco.

Scheerder, J., Vanreusel, B., Taks, M., Renson, R. (2001). Is de actieve sportbeoefening in Vlaanderen gedemocratiseerd?: over de sociale gelaagdheid van de sportdeelname gedurende de periode 1969-1999. *Tijdschrift voor sociologie*, 22 (4), 383-417.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Het boek '30 jaar breedtesport in Vlaanderen. Participatie en beleid' is het resultaat van een grootschalig longitudinaal onderzoek naar actieve sportparticipatie van jongeren en volwassenen in Vlaanderen over de periode 1969-1999. Aan de hand van interviews en vragenlijsten heeft men geprobeerd de trend in sportparticipatie in Vlaanderen te achterhalen. Ook werd het vroegere en het huidige sportbeleid in Vlaanderen mee in de analyse betrokken.

Steeds minder jongeren doen aan actieve sportbeoefening. De afgelopen decennia blijken heel wat dertien- tot achttienjarige jongens en meisjes niet tot matig sportactief zijn. Op het ogenblik dat jongeren de school verlaten neemt men een immens drop-out verschijnsel met betrekking tot de actieve sport waar.

Wel sluiten steeds meer jongeren zich aan bij een sportclub (jongens nog meer dan meisjes), maar de cijfers over sportclubparticipatie doen helaas geen uitspraak over de duur van het lidmaatschap.

Door de jaren heen blijkt de sportvoorkeur van jongeren traditioneler dan meestal verondersteld wordt. De populariteit van voetbal bij jongens en zwemmen bij jongens en meisjes is de laatste decennia onverminderd gebleven, integendeel zelfs.

Nieuwe en eigentijdse sporten, zoals bv. fitness, muurklimmen... worden hoofdzakelijk buiten de sportclub beoefend en vallen ook in de smaak bij minder sportieve, oudere jongeren.

Het gezin waarin de jongere opgroeit blijft een zeer belangrijke sportsocialisator. Zo is sportiviteit van de ouders sterk bepalend voor de mate waarin zoon- of dochterlief sportactief is. Maar ook andere sociale gezinsfactoren hebben een invloed, zoals het opleidingsniveau van de ouders, de woonomgeving, de beroepsstatus van vader, de sociale context...

Onder de volwassenen zien we een andere trend. Het aantal mannen en vrouwen dat actief aan sport doet is sinds de zestigerjaren enorm toegenomen. De groei bij de vrouwen is bovendien sterker dan bij mannen.

Ook het sportrepertoire van de volwassenen wordt steeds rijker. In de voorbije decennia hebben steeds meer volwassenen, zowel mannen als vrouwen gedurende hun leven meerdere sporten beoefend. Sinds 1969 wint zowel het beoefenen van sport in clubverband aan belang als de sportieve vrijetijdsbesteding in de vrije context. Vrije sportbeoefening komt meer voor bij de hoger sociale klassen, sportievelingen uit de lagere strata opteren nog altijd beduidend meer voor de georganiseerde sportsector.

Van een succesvolle democratisering in verticale richting – dus doorheen de diverse statuslagen – is voorlopig nog geen sprake. Toch nemen we wel een verbetering waar. De differentiatie naar de verstedelijkingsgraad is daarentegen volledig weggeëbd.

Net als dertig jaar geleden kunnen we stellen dat de diverse sociale geleidingen in de samenleving op een klassegebonden manier vorm en kleur geven aan hun sportieve levensstijl: hogeropgeleiden en mensen met een hogere beroepsstatus beoefenen nog altijd duidelijk andere sporten dan lageropgeleiden en mensen met een lagere beroepsstatus.

Het sportbeleid in Vlaanderen evolueerde van een quasi volledig particuliere aangelegenheid naar Sport-voor-Allen-beweging. In 1999 heeft Vlaanderen niet alleen een autonoom sportbeleid, maar ook een minister voor sport. Het beleid transformeerde van een kwantitatief, gecentraliseerd Sport-voor-Allen beleid naar een kwalitatief, geïntegreerd jeugdsportgefocusd beleid.

Dertig jaar actief sportbeleid in Vlaanderen hebben er eveneens toe geleid dat de overheid geëvolueerd is van een sterke democratische sensibilisator van actief sportgedrag naar een sterke doelgroepgeoriënteerde remedieerder van dat gedrag, en van een sterke stimulator van actief sportgedrag naar een sterke decretale regularisator van dat gedrag. Dit gebeurde overeenkomstig het sociaal-cultureel en sociaal-economisch tijds kader, m.a.w. via een golvende beweging. De jaren zestig worden gekarakteriseerd door een ontluikend sportbeleid, de jaren zeventig door een cultuurgebaseerd sportbeleid, de jaren tachtig door een latent gecontinueerd sportbeleid, en de jaren negentig door een verzelfstandigend sportbeleid.